

тѣхъ; вмѣсто да дифференцира разнитѣ типове срѣдни училища, за да изчезне всѣка прилика между ония, които сѣ само мостъ къмъ университета и ония, които пригатвятъ за практически занятия, той ги нивелира; вмѣсто да унищожи непотрѣбния за провѣрка на умствената зрѣлостъ на абитуриента балластъ — унищожава самата провѣрка на тая зрѣлостъ и т. н. и т. н.; — то изглежда като че ли у насъ е невъзможна всѣка разумна организационна работа. Наистина, вѣстникарски умове твърдѣ лесно и твърдѣ просто обясняватъ тая политика: — чрѣзъ демагогски мотиви, и повече нищо. За голѣмо съжаление, ний нѣмаме тая завидна способностъ, съ една тѣй кратка и „ясна“ формула да обяснимъ многосложния и прѣплетепъ механизъмъ на човѣшкитѣ дѣйствия; напротивъ, ний не считаме достатъчно обяснения училищната политика на г. Шишманова нито съ онзи свойственъ нему, лекомисленъ (— бихме го нарекли официаленъ-патриотически —) оптимизъмъ, който му е позволявалъ въ всѣки бездаренъ драскачъ да съзира поетъ и писателъ, нито съ нечуждото нему стремление къмъ външни ефекти. Поне не може да има съмнѣние, че сѣ дѣйствували и съвсѣмъ други, отъ интелектуално естество причини — като: неспособностъ да оцѣни по-далечнитѣ послѣдствия на своитѣ реформи за умствената култура на училищната младежъ; скептическо отнасяне къмъ училищната работа като средство за развитие на ума, и под.

Но както и да бѣде, фактъ е, че повечето отъ реформитѣ на г. Шишманова му спечелиха симпатиитѣ на всички либерални елементи у насъ